

Handläggare
Henrik Nilsson
Räddningschef
Kommunledningsförvaltningen
0140-68 252

Mottagare
Kommunstyrelsen

henrik.nilsson@tranas.se

Ansökan om dispens från kravet på elva timmars dygnsvila

Förvaltningens förslag till beslut

- att** upphäva kommunstyrelsens beslut 2023-12-12 § 272,
- att** begära dispens avseende avvikelse från Allmänna bestämmelser, AB - Bilaga R, för att möjliggöra upp till 24 timmars arbetspass för räddningstjänstens brandmän och styrkeledare samt de månadsvikarier som behövs,
- att** begära dispens avseende avvikelse från AB för att möjliggöra upp till 24 timmars arbetspass för intermittent anställda timvikarier till brandmän och styrkeledare.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner, SKR, och Sobona samt de fackliga motparterna har gemensamt tecknat en tilläggsöverenskommelse om möjlighet till dispens från Allmänna bestämmelser (AB) § 13 mom. 5 i samband med arbetstidens förläggning. Dispensansökan är enbart grundad på verksamhetsskäl. Det är den yttersta utvägen för att klara LSO-uppdraget under 2024.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att Tranås kommun söker dispens avseende avvikelse från AB – Bilaga R, för att möjliggöra upp till 24 timmars arbetspass för räddningstjänstens brandmän och styrkeledare. Samt dispens från AB för att möjliggöra upp till 24 timmars arbetspass för intermittent anställda timvikarier till brandmän och styrkeledare.

Beskrivning av ärendet

Från den 1 oktober 2023 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. För brandmän och styrkeledare i Tranås gäller 1 februari 2023 eftersom de går under Bilaga R till Allmänna bestämmelser, AB.

Viss möjlighet till undantag från regler om minst 11 timmars dygnsvila finns i Allmänna bestämmelser. Möjligheten att göra undantag är mycket restriktiv och kan bara bli aktuell i verksamheter som har uppdrag att skydda liv, hälsa och säkerhet. Varje undantag förutsätter dessutom att det inte är möjligt att klara bemanningen på annat sätt.

SKR och Sobona samt de fackliga motparterna som gemensamt tecknat Allmänna bestämmelser har gjort bedömningen att de nuvarande reglerna om dygnsvila inte uppfyller de minimiregler som anges i arbetstidsdirektivet. Därför har parterna gemensamt avtalat om nya bestämmelser som ska uppfylla direktivets krav.

Centrala parter* träffade den 30 november 2022 överenskommelse om att göra ändringar i bestämmelserna om dygnsvila i Allmänna bestämmelser (AB) i lydelse 2023-10-01. Där anges att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar samt under vilka förutsättningar det är möjligt att göra undantag från reglerna om dygnsvila, både vad avser planerad arbetstidsförläggning och vid oförutsedd händelse. Vidare anges att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour får vara högst 20 timmar. Centrala parter konstaterar att det kan finnas behov av att bevilja dispens från bestämmelsen avseende att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour får vara högst 20 timmar. Centrala parter konstaterar att dispens ska tillämpas restriktivt.

*Parter

Arbetsgivarsidan

Sveriges Kommuner och Regioner och Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation å ena sidan, samt

Arbetstagsidan

Svenska Kommunalarbetsförbundet, OFR:s förbundsområden Läkare, OFR:s förbundsområde Allmän kommunal verksamhet, Hälso- och sjukvård jämte i förbundsområdet ingående organisationer, Sveriges Lärare, samt AkademikerAlliansen och till AkademikerAlliansen anslutna riksorganisationer å den andra.

Dispensförfarande

Centrala parter har inrättat ett dispensförfarande som ska tillämpas restriktivt. Dispensen innebär att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour enligt AB § 13 mom. 5 eller motsvarande bestämmelse i bilaga till AB kan överstiga 20 timmar. Den sammanlagda arbetstiden får dock som högst uppgå till 24 timmar.

Det ska vid dispens alltid göras en intresseavvägning mellan arbetstagarens rätt till minst 11 timmars dygnsvila och verksamhetens behov av att säkra bemanningen. Arbetsgivaren är skyldig att uttömma alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga innan dispens kan ges. Dispens beviljas endast då inga andra rimliga åtgärder står till buds, det vill säga när det är nödvändigt att förlägga arbete i kombination med jour längre än 20 timmar för att verksamheten ska kunna upprätthållas. Det kan till exempel handla om enstaka verksamheter i glesbygd och/eller då tillgången på viss specifik kompetens är begränsad och kräver sådan förläggning.

Räddningstjänstverksamhet kan i vissa fall behöva dispens mot bakgrund av samhällets ansvar att vid olyckor eller överhängande fara för olyckor säkerställa ett skydd för liv och hälsa, egendom och miljö. Dispens kan beviljas under förutsättning att arbetsgivaren prövat alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga och gjort bedömningen att ett undantag är nödvändigt för att uppfylla verksamhetens behov.

Se beslutsunderlag; Bilaga 1 - Förfarande vid begäran om dispens.

Anmärkning

Dispensen avser endast det planerade undantaget i AB § 13 mom. 5 och motsvarande bestämmelser i bilagor. I övrigt gäller § 13 och bilagor i sin helhet.

Syfte

Klara kommunens LSO-uppdrag (lag (2003:778) om skydd mot olyckor). Denna lag syftar till att bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Mål

- Genomföra räddningsuppdragen snabbt och effektivt med rätt kompetens.
- Bibehålla en välfungerande arbetstidsförläggning.
- Bibehålla låga sjuktal bland personalen.
- Bibehålla låg personalomsättning.
- Räddningstjänsten ska vara en arbetsplats med god hållbarhet vad gäller arbetsmiljö och ekonomisk hushållning.

Omvärldsanalys

Frågan är ytterst viktig för hela Sveriges framtida räddningstjänster. I nuläget är parterna inte överens om hur räddningstjänsten ska tolka befintliga arbetstidsregler vad gäller arbetstidsförläggning i AB vilket komplicerar frågan ytterligare.

Samtliga räddningstjänster i Jönköpings län med skifttjänstgörande heltidspersonal kommer att söka dispens.

Samråd

Frågan har samverkats.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen 2024-01-23
Bilaga – Förfarande vid begäran om dispens

Beslutet skickas till

Diariet
Rädningschef
HR-avdelningen

Kommunledningsförvaltningen

Henrik Nilsson
Rädningschef

Sandra Eneroth
HR-chef